

Propaganda i premsa al front

Diaris, revistes, pamflets, manuals, tríptics... Un servei propagandístic, continuat i efectiu, per a difondre i, sobretot, enaltir les virtuts de l'exèrcit republicà.

Una pàgina de la revista 'Moments'. S'hi veu una fotografia de milicians fent feines de camp.

La propaganda política i militar en temps de guerra és un element clau per la influència que exerceix en la moral de soldats i civils. Els cartells i la premsa foren els dos mitjans propagandístics per excel·lència durant la guerra civil espanyola. També la ràdio va entrar en escena en aquesta època, per més que el gran esclat del mitjà radiofònic no arribà fins

l'adveniment de la Segona Guerra Mundial.

La 132 Brigada Mixta, com la majoria d'agrupacions d'ambdós fronts, tenia la seva pròpia publicació per comentar-hi els assumptes que la implicaven directament. En aquesta mena d'impresos, hi trobem des de ressenyes de combats fins a llistes d'ascensos passant per retalls de premsa que parlen de la brigada

quina. Hi trobem una sèrie d'escrits titulats "Guerra química", "Milícies de la cultura", "Els fermes i els que claudiquen", "Noticiari del Batalló", "Hònors als caiguts" i l'aportació dels alcaldes de Parras de Martín i de Cervera del Rincón. Mesos més tard la incorporació de la Brigada a la 70 Divisió converteix *Avance*, l'òrgan de la 32 Brigada, també en el de la 92 i en el de la 132. Es tracta d'una publicació escrita en castellà i de tendència comunista.

L'any 1938 la revista *Moments* publica un article titulat "Catalans al front", en el qual menciona la presència dels soldats de la 132 Brigada Mixta a terres aragoneses. Segons aquest article, Catalunya i els seus habitants tenen una predisposició antifeixista gràcies a "l'aire de la Mediterrània i del Pirineu", que manté la "vitalitat antifeixista ibèrica", i a la seva "excel·lent posició geogràfica dins la Península, que ha permès la normal respiració del terreny ibèric lleial a la Causa Antifeixista". L'article va acompanyat de fotografies de soldats catalans al front, acompanyats de banderes catalanes estelades. *Moments*. La revista del nostre temps fou una publicació del Sindicat de Dibuxants Professionals, l'Agrupació d'Escriptors Catalans, l'Agrupació Professional de Periodistes, l'Associació d'Agents Professionals de Publicitat i la Unió General de Treballadors. La revista, que s'editava al Portal de l'Àngel de Barcelo-

XAVIER GOMEZ

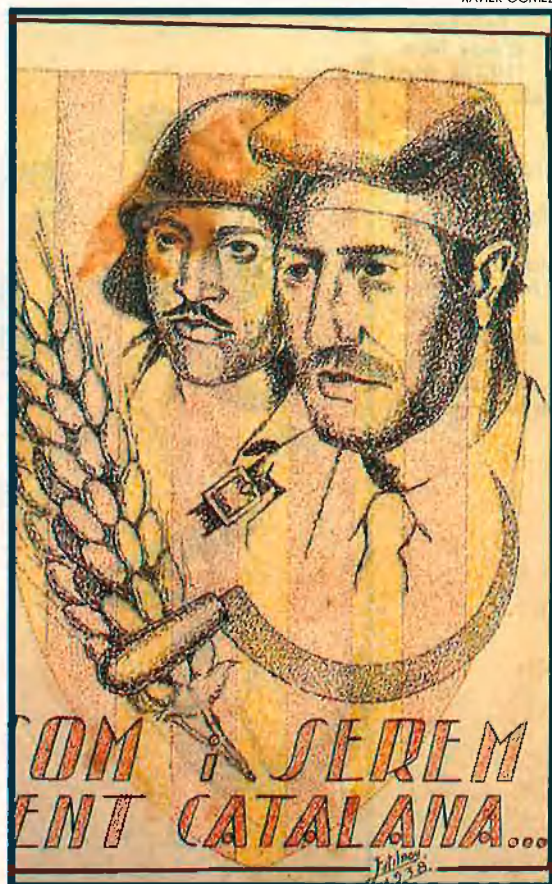
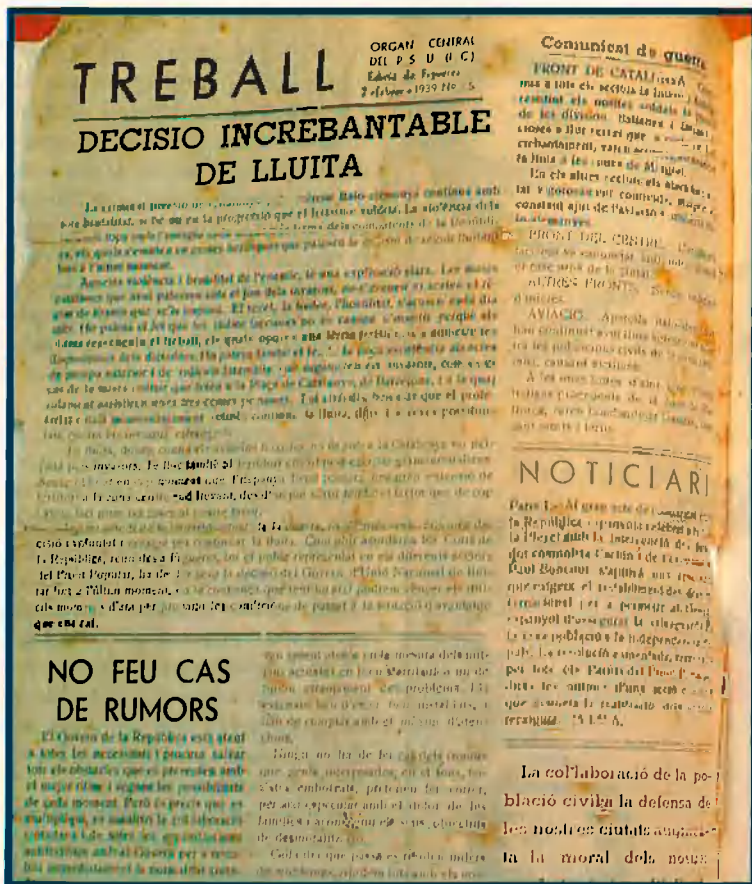

'Claror' fou una publicació del 527 batalló de la 132 Brigada Mixta. En va aparèixer el primer número el Nadal del 1937.

en qüestió. Durant l'estada al front d'Aragó, concretament a Parras de Martín, el 527 Batalló de la 132 Brigada Mixta, capitanejat per Antoni Blàvia, va emetre una curiosa publicació batejada amb el nom de *Claror*. El primer número data del dia de Nadal de 1937, quatre anys després de la mort de Francesc Macià, figura recordada en l'editorial de presentació. L'òrgan del 527 Batalló tenia vuit pàgines escrites a mà-

XAVIER GÓMEZ

na, responia, segons un editorial de presentació, “a un imperatiu ineludible de l’hora tràgica i gloriosa que vivim”, tot i que es queixava: “han estat precisades una guerra i una revolució per a fer possible que tu fullegis aquesta revista”. En sortiren onze números entre el 1936 i el 1938.

El ‘Diari de Catalunya’, al costat de la 132 Brigada Mixta

La Brigada tenia el suport informatiu del *Diari de Catalunya*, portaveu d’Estat Català, que sortí del dia 15 d’agost de 1937 al 21 de gener de 1939. Els problemes econòmics que afligien el diari suscitaven campanyes d’ajuda com la que va organitzar la Brigada el 26 d’octubre del 38 amb el nom d’Amics Diari de Catalunya, i que va permetre de recaptar 1.121 pessetes. L’11 d’octubre de 1938 apareix un editorial titulat “Antoni Blàvia”, signat per Joan Cornudella, que en destaca la personalitat: “Antoni Blàvia és

“Arran de la rebel·lió feixista les Escoles Populars de Guerra han rebut en el seu si bon nombre de cognoms catalans.”

en aquests moments un abellidor exponent del jove militar català. La nostra raça poc avesada i poc inclinada al comandament militar ha donat pocs homes que mantinguessin la seva catalanitat racial una volta incorporats a les rengleres de l’Exèrcit espanyol. No tenim tradició militar en els temps moderns, per una colla de circumstàncies que han apartat els nostres homes del vell Exèrcit espanyol. I de cap manera no ens en sabríem doldre. Ara, arran de la

rebel·lió feixista, les Escoles Populars de Guerra han rebut en el seu si bon nombre de cognoms catalans que han vist la possibilitat d’ocupar llocs de responsabilitats militars sense despersonalitzar-se, això és, sense haver de veure coaccionada la seva catalanitat. Heus ací, doncs, una raó que motiva la publicitat del nom d’Antoni Blàvia, català i comandant.”

Els manuals de guerra

Per últim hem de comentar els quaderns militars didàctics de guerra que Antoni Blàvia va guardar dins la seva maleta de cuir. Es tracta d’uns llibrets didàctics impresos pel Ministeri de Defensa Nacional i destinats als caps de la Brigada perquè expliquessin a la tropa tàctiques i trucs utilitzats en una guerra. Hi hem trobat “Instrucciones generales para la protección y agresión contra la aviación enemiga”. Un dels punts més curiosos d’aquest ma-

A l’esquerra, part del material de la maleta d’Antoni Blàvia. Sobre aquestes línies, un dibuix que marca el tarannà polític de la 132 Brigada Mixta.

